ฉบับที่ 6

ประกาศชาวนา

รายงานสภาพการทำนา และศัตรูข้าว เพื่อเตือนภัยการระบาด ฤดูนาปรัง 2566 จังหวัดเชียงราย

โดยกลุ่มวิชาการ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

รอบสำรวจที่ 6 ฤดูนาปรัง 2566 : วันที่ 20 - 21 เมษายน 2566

ภาพรวมของจังหวัดเชียงราย

ข้าวส่วนใหญ่ในพื้นที่การทำนาในจังหวัดเชียงรายอยู่ในระยะออกรวง พื้นที่ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเกินระดับเศรษฐกิจในพันธุ์ข้าว ซีพีไรซ์ 888 และกข-แม่โจ้ 2 พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลทั้งระยะตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ทำลายข้าวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากเซลล์ท่อน้ำท่ออาหารบริเวณโคนต้นข้าวระดับเหนือผิวน้ำ ทำให้ต้นข้าวมีอาการใบเหลืองแห้งลักษณะคล้ายถูกน้ำร้อนลวกแห้งตายเป็นหย่อม ๆ โดยทั่วไปพบอาการไหม้ในระยะข้าวแตกกอถึงระยะออกรวง ตัวอ่อนจะลงมาอยู่ที่บริเวณโคนกอข้าวหรือบนพื้นดินที่แฉะมีความชื้น และเนื่องจากช่วงนี้ประเทศไทยตอนบนมีอากาศร้อนถึงร้อนจัด ทำให้มีพายุฤดูร้อนเกิดขึ้น โดยมีลักษณะของพายุฝนฟ้าคะนองลมกระโชกแรง จึงมีโอกาสที่จะมีการอพยพของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเข้ามาเพิ่มเติมในพื้นที่ปลูกข้าว เมื่อเกษตรกรตรวจพบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลมากกว่า 1 ตัวต่อต้น ให้ไขน้ำออกจากแปลงนา เพื่อป้องกันการระบาดดังกล่าวในแปลงนาของท่าน

ภาพรวมของแปลงสำรวจ

ผลการสำรวจแปลงสำรวจ จำนวน 10 แปลง ได้แก่ อำเภอพาน แม่สรวย แม่ลาว แม่จัน เวียงชัย เชียงแสน แม่สาย เมืองเชียงราย เชียงของ และแปลงศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ส่วนใหญ่ข้าวอยู่ในระยะแตกกอถึงออกดอก พบประชากรของเพลี้ยกระโดดหลังขาวระยะตัวอ่อนและตัวเต็มวัยในนาหว่านในแปลงสำรวจอำเภอแม่สรวย เมืองเชียงราย และแปลงศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย เฉลี่ย 0.35 – 4.00 ตัว ซึ่งเกินระดับเศรษฐกิจ (1 ตัว / ต้น) ส่วนนาปักดำในแปลงสำรวจอำเภอแม่สาย แม่ลาว และเวียงชัย พบเฉลี่ย 0.10 – 4.00 ตัว ซึ่งต่ำกว่าระดับเศรษฐกิจ (10 ตัว / กอ) แมลงศัตรูข้าวส่วนใหญ่ที่พบในแปลงสำรวจ ได้แก่ เพลี้ยกระโดดหลังขาว เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และเพลี้ยจักจั่นสีเขียว พบศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ มวนเขียวดูดไข่ ด้วงเต่าสีส้ม และแมงมุมขาสั้น

ข้อมูลค่า BUS ณ ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 - 28 เมษายน 2566 ไม่พบเกินค่าวิกฤต 2.25 ในแปลงสำรวจไม่พบการระบาดของโรคไหม้ และโรคไหม้ระยะออกรวง แต่เนื่องจากช่วงนี้ประเทศไทยตอนบนมีอากาศร้อนถึงร้อนจัด และมีพายุฤดูร้อน ทำให้สภาพอากาศเหมาะสมต่อการเกิดโรคไหม้ และโรคไหม้ระยะออกรวง จึงขอเกษตรกรควรเฝ้าระวังการระบาดของดังกล่าวในแปลงนาของท่านด้วย

ลักษณะของแปลงที่มีการทำลายโดยเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในแปลงเกษตรกร ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

“ เป็นผู้นำด้านงานวิจัยและพัฒนา ข้าวเหนียวและข้าวญี่ปุ่นของภาคเหนือ ”

ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย

กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

474 ถนนพหลโยธิน ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 57120
Tel . 053 - 721578 Fax. 053 - 721916

ข่าวเตือนภัย...แจ้งเตือนการระบาดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

แจ้งข่าวเตือนภัยการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เนื่องจากพบจำนวนของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเกินระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในพันธุ์ข้าว ซีพีไรซ์ 888 และกข-แม่โจ้ 2 พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลบริเวณโคนต้นข้าวระดับเหนือผิวน้ำ ลำต้น และบริเวณใบข้าว เกินระดับเศรษฐกิจ (1 ตัว/ต้น หรือ 10 ตัว/กอ) โดยต้นข้าวมีอาการใบเหลืองแห้งลักษณะคล้ายถูกน้ำร้อนลวกแห้งตาย ด้วยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เนื่องจากช่วงนี้ประเทศไทยตอนบนมีอากาศร้อนถึงร้อนจัด ทำให้มีพายุฤดูร้อนเกิดขึ้น โดยมีลักษณะของพายุฝนฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรงจึงมีโอกาสที่จะมีการอพยพของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล รวมทั้งเพลี้ยกระโดดหลังขาวเข้ามาเพิ่มเติมในพื้นที่ปลูกข้าว ดังนั้นจึงขอให้เกษตรกรหมั่นตรวจแปลงนาโดยสังเกตบริเวณโคนต้นข้าวใกล้ผิวน้ำ เมื่อพบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและเพลี้ยกระโดดหลังขาวต่ำกว่าระดับเศรษฐกิจ ให้ไขน้ำออกจากแปลงนา แต่ถ้าพบมากกว่าระดับเศรษฐกิจ ให้ใช้สารป้องกันกำจัดแมลงโดยให้เลือกใช้ตามอายุของข้าว ดังนี้

ระยะข้าว	สารป้องกันกำจัดแมลงแนะนำ	หมายเหตุ
หลังหว่าน ถึง 40 วัน	1. บูโพรเฟซิน (แอปพร็อด) 2. บูโพรเฟซิน+ไอโซโปรคาร์บ (แอปซิน) 3. อีโทเฟนพร็อก (ทรีบอน)	กรณีที่พบตัวอ่อนวัยที่ 1-2 จำนวนมากกว่า 5 ตัว ต่อต้นขึ้นไป
ระยะแตกกอ (ข้าวอายุ 41-60 วัน)	1. อีโทเฟนพร็อก (ทรีบอน) 2. ไดโนทีฟูแรน (สตาร์เกิล) 3. ไพมีโทรซิน (เพลนั่ม)	กรณีที่พบตัวอ่อน และตัวเต็มวัยชนิดปีกสั้น จำนวนมากกว่า 1 ตัวต่อต้น
ระยะตั้งท้องถึงระยะออกรวง (ข้าวอายุ 61-80 วัน)	1. ไพมีโทรซิน (เพลนั่ม) 2. ไดโนทีฟูแรน (สตาร์เกิล)	กรณีที่พบตัวอ่อน และตัวเต็มวัยชนิดปีกสั้น จำนวนมากกว่า 1 ตัวต่อต้น

หมายเหตุ : เลือกใช้ชนิดใดชนิดหนึ่งที่ไม่เคยใช้หรือใช้ต่อเนื่องกันมาไม่นานนัก ตามคำแนะนำในฉลาก ขึ้นกับชื่อการค้าที่ใช้

ลักษณะของแปลงที่มีการทำลายโดยเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในแปลงเกษตรกร ตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย